

Finančné trhy a investičné príležitosti formujú dlhodobé trendy.

V najbližších rokoch to bude AI, demografické zmeny, tlak na udržateľnosť a urbanizácia

(komentár investičného analytika finančnej skupiny Simplea Richarda Kováča)

Svet investícií sa pod vplyvom umelej inteligencie, tlaku na udržateľnosť, demografických zmien a narastajúcej urbanizácii rýchlo mení. Umelá inteligencia, ktorá sa stala hlavnou témou investorov aj vďaka nedávnemu vstupu nového konkurenta z Číny na trh, prináša viaceré otázky. Kvôli prudkému poklesu pôrodnosti budú musieť mnohé najbohatšie ekonomiky sveta prinajmenšom zdvojnásobiť rast produktivity práce, aby si zachovali dosiahnuté zlepšenie životnej úrovne. Urbanizácia a výstavba mega-miest kladú vysoké nároky na infraštruktúru i mobilitu a zároveň nanačujú investorom naprieč sektormi nové príležitosti. Európska ekonomika sa pod vplyvom regulácií dusí a Európa stráca nielen z hľadiska konkurencieschopnosti, ale predovšetkým z pohľadu inovácií. Aj preto je pravdepodobné, že investori budú hľadať priestor pre investovanie na iných kontinentoch.

1. Umelá inteligencia nie je revolúcia, ale evolúcia

V roku 2024 hrala umelá inteligencia hlavnú rolu v technologických inováciách a investičných príležitostiach. Po uvedení ChatGPT v roku 2022 sa postupne stala AI dominantnou témou trhu. V roku 2024 akcie firiem zameraných na AI patrili medzi najvýkonnejšie a dianie na trhu technologických titulov upriamilo pozornosť investorov na tému AI, na druhej strane vstup nového čínskeho konkurenta na trh v januári 2025 rozkolísal akcie najväčších technologických gigantov. Napríklad v čase písania tohto komentáru spoločnosť NVIDIA stratila približne 500 miliárd trhovej hodnoty.

Dôležité je upozorniť na riziká, ktoré so sebou závislosť na AI prináša. S dostupnosťou novej technológie prichádzajú aj nové výzvy v podobe náročnejšieho filtrovania skutočných informácií od vymyslených príbehov, čo môže mať výrazný vplyv na formovanie spoločnosti a vznik nových geopolitických výziev pre investorov. Veľmi dôležité je dbať o

ochranu dát. Algoritmy na sociálnych sieťach, ktoré zbierajú a vyhodnocujú správanie a preferencie ich užívateľov, naberajú s technológiou AI úplne iný rozmer. Do budúcnosti bude kyberbezpečnosť jedným z kľúčových segmentov. Dovtedy by sme si mali zachovať zdravý rozum a kritické myslenie. Aj preto klientom odporúčame nestavať na jeden segment a voliť portfólio orientované na viaceré sektory či geopolitické bloky.

2. Európa sa dusí a môže si za to sama

Tlak na environmentálne, sociálne aspekty (nielen života, ale aj podnikania), nadmerná administratíva a regulácia dusia európske podniky. V dôsledku toho Európa stráca nielen z hľadiska konkurencieschopnosti, ale predovšetkým z pohľadu inovácií. Napokon – potvrdila to aj nedávna kritická správa bývalého prezidenta Európskej centrálnej banky Maria Draghiho. Analýza na druhej strane vyzýva aj na väčšiu podporu udržateľnosti, dekarbonizácie a podporu obehového hospodárstva, čo je chvályhodné. Môže to pre nás predstavovať o jednu úroveň riadenia rizík viac, pretože spoločensky zodpovedné firmy, majú nižšiu tendenciu dostávať sa do súdnych sporov alebo byť sankciované, čo môže mať výrazný vplyv na ich hodnotu. Ak však ostatné svetové mocnosti neprijmú rovnaký prístup, ľahko sa môže stať, že Európa bude síce najčistejšia na svete, ale menej konkurencieschopná. Kým sa Európa vyrovnáva s vlastnými reguláciami a vysokými cenami energií, Čína ju valcuje lacnejšou produkciou a obrovskými dotáciami pre svoje firmy. Z Draghiho správy tiež vyplýva, že viac ako polovica malých a stredných podnikov v Európe tvrdí, že práve byrokracia je ich najväčšou prekážkou.

3. Demografickú pyramídu nemožno obísť

Profesor Rainera Münza z Univerzity CE vo Viedni predpokladá, že vrchol v počte obyvateľstva Zeme dosiahneme okolo roku 2085 (10,5 miliardy ľudí). V tom čase sa počet novonarodených detí, zvyšovanie veku a z toho vyplývajúca úmrtnosť vyrovnajú. Počet ľudí a veková štruktúra sa líši od regiónu k regiónu a od krajiny ku krajine. India preskočila Čínu a stala sa najľudnatejšou krajinou sveta (1,4 miliardy obyvateľov). Výsledkom kultúrnej revolúcie a politiky jedného dieťaťa je postupný pokles počtu obyvateľov Číny (okolo 750 miliónov ľudí do roku 2100) a pokles až na tretie miesto, ak Čína nezmení

smer. OSN predpovedá, že počet obyvateľov Číny by mohol do roku 2050 klesnúť na niečo vyše 1,3 miliardy, zatiaľ čo počet ľudí vo veku 65 a viac rokov sa podľa predpovedí takmer zdvojnásobí. Aj India môže časom očakávať pokles počtu obyvateľov. Počet obyvateľov vyspelých krajín tzv. západného sveta má už nejaký čas stagnujúcu tendenciu, ktorá prechádza do klesania. Dáta naznačujú, že nová populácia Zeme by mohla prísť z Afriky, ktorá má najperspektívnejšie demografické vyhladky napriek životnej úrovni.

4. Bez zahraničnej pracovnej sily to nepôjde

Klesajúci počet obyvateľov má ďalekosiahle dôsledky pre hospodárstvo. Znižovanie počtu obyvateľov v produktívnom veku zvyšuje tlak na produktivitu práce. Podľa januárového reportu spoločnosti McKinley by mohol v západnej Európe pokles podielu ľudí v produktívnom veku v nasledujúcom štvrtstoročí znížiť HDP na obyvateľa v priemere o 10 000 dolárov na osobu. Zatiaľ čo niektorí ekonómovia veria, že generatívna AI a robotika by mohli zvýšiť produktivitu, zatiaľ nič nenasvedčuje tomu, že by sa to dialo zmysluplným spôsobom.

V celej Európe od pandémie produktivita do značnej miery stagnuje, čím sa v porovnaní s USA zväčšila priepasť, ktorá sa otvorila počas finančnej krízy. Podľa reportu bude musieť viacero krajín zvážiť možnosť, že obyvatelia budú pracovať dlhšie – podobne ako napríklad v Japonsku, kde je miera participácie pracovnej sily medzi ľuďmi vo veku 65 rokov viac ako jedna štvrtina.

Demografia hovorí jasne – udržanie ekonomického rastu si vyžaduje produktivitu práce, ktorú na základe aktuálnej situácie dokáže vyriešiť prílev pracovnej sily zo zahraničia, a to je presne dôvodom, prečo by mali európske elity zdokonaľiť politiku a bezpečnosť implementácie zahraničných kultúr. Európa je veľmi otvorená, a v niektorých prípadoch to môže pre domácich znamenať kultúrne šoky, ale imigračná politika má aspoň na čom stavať.

Popri riadení imigrácie sa v budúcnosti budeme musieť vyrovnáť aj s ďalším fenoménom, a to je urbanizácia. Tá sa netýka len vyspelých krajín, ale čoraz väčším fenoménom sa stáva aj v menej rozvinutých krajinách. To kladie nároky nielen na výstavbu, ale aj na mo-

bilitu. Len v rokoch 2020 až 2030 sa môže počet megamiest s viac ako 10 miliónmi obyvateľov zvýšiť z 34 na 43. Práve rozsah a zložitosť týchto miest kladie veľké nároky nie len na dopravnú infraštruktúru. Je možné, že nám tento trend v budúcnosti otvorí nové príležitosti, no investorom, ktorí chcú budovať majetok, by som odporučil držať sa kvalitne rozloženej investície na dlhšie obdobie.

Richard Kováč,
investičný analytik finančnej skupiny SIMPLEA